# ANALİTİK PUANLAMA ANAHTARI

7 soru · Toplam 100 puan

Her ölçüt bağımsız puanlanır. Yanlış, ilgisiz veya boş kanıt 0 puandır. Eşdeğer doğru ifadeler ve yöntemler kabul edilir. Bir işlem hatası, sonraki doğru yöntem için yeniden cezalandırılmaz.

| Öğrenme çıktısı / kaynak grubu | Soru sayısı |
|---|---|
| TAR.9.1.1. Tarih öğrenmenin bireye ve topluma faydalarını yorumlayabilme | 3 |
| TAR.9.1.2. Tarihin doğasını farklı kaynaklar üzerinden inceleyebilme | 2 |
| TAR.9.1.3. Tarihsel bilginin üretim sürecini çözümleyebilme | 2 |

## 1. Eski köprü, yeni karar · 18 puan

Taşkın kayıtları geçmişte yaşanan sorunları ve alınan önlemleri tanımayı sağlar. Fotoğraflar köprünün zaman içindeki değişimini ve korunacak özelliklerini gösterir. Bugünün çevre, nüfus, teknoloji ve kullanım koşulları geçmiş koşullarla karşılaştırılmalıdır.

### 6 puan · Taşkın kayıtları geçmişte yaşanan sorunları ve alınan önlemleri tanımayı sağlar.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 6 puan · Fotoğraflar köprünün zaman içindeki değişimini ve korunacak özelliklerini gösterir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 6 puan · Bugünün çevre, nüfus, teknoloji ve kullanım koşulları geçmiş koşullarla karşılaştırılmalıdır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Geçmişte uygulanan her çözümün bugün de değişmeden doğru olacağını düşünmek.

## 2. Mahalle hafızası · 17 puan

Birey farklı kuşakların deneyimlerini öğrenerek zaman ve değişim bilinci kazanır. Toplumun ortak hafızası ve yerel kültür bilgisi korunur. Bir mesleğin teknolojiyle sürmesi süreklilik içinde değişime; tamamen kaybolması değişime örnektir.

### 6 puan · Birey farklı kuşakların deneyimlerini öğrenerek zaman ve değişim bilinci kazanır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 6 puan · Toplumun ortak hafızası ve yerel kültür bilgisi korunur.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 5 puan · Bir mesleğin teknolojiyle sürmesi süreklilik içinde değişime; tamamen kaybolması değişime örnektir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Tarihi yalnız ünlü kişilerin savaşlarına indirgemek.

## 3. Tek iddiayı sınamak · 10 puan

Kaynak sorgulama ve kanıta dayalı eleştirel düşünme becerisini gösterir. Yanlış bilginin yayılmasını azaltır ve ortak geçmiş hakkında daha sağlıklı değerlendirmeleri destekler.

### 5 puan · Kaynak sorgulama ve kanıta dayalı eleştirel düşünme becerisini gösterir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 5 puan · Yanlış bilginin yayılmasını azaltır ve ortak geçmiş hakkında daha sağlıklı değerlendirmeleri destekler.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Bir iddianın çok paylaşılmasını doğruluk kanıtı saymak.

## 4. İki farklı kaynak · 15 puan

Resmî kayıt açılış tarihi ve idari işlemler için kanıt sağlar. Anı kişisel deneyim ve duygulara ilişkin bilgi verir; hatırlama etkileri ayrıca sorgulanır. Kaynaklar farklı sorulara cevap verir; birlikte değerlendirilmesi olayın farklı boyutlarını görmeyi sağlar.

### 5 puan · Resmî kayıt açılış tarihi ve idari işlemler için kanıt sağlar.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 5 puan · Anı kişisel deneyim ve duygulara ilişkin bilgi verir; hatırlama etkileri ayrıca sorgulanır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 5 puan · Kaynaklar farklı sorulara cevap verir; birlikte değerlendirilmesi olayın farklı boyutlarını görmeyi sağlar.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Bir kaynak türünün her araştırma sorusunda otomatik olarak üstün olduğunu düşünmek.

## 5. Sikke ve açıklama · 15 puan

Sikke incelenen döneme ait maddi birincil kaynaktır. Sonradan yazılan yorum kitabı ikincil kaynaktır. Tek sikke, dönemde herkesin zengin olduğunu veya bütün ticaretin bu parayla yapıldığını tek başına kanıtlamaz.

### 5 puan · Sikke incelenen döneme ait maddi birincil kaynaktır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 5 puan · Sonradan yazılan yorum kitabı ikincil kaynaktır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 5 puan · Tek sikke, dönemde herkesin zengin olduğunu veya bütün ticaretin bu parayla yapıldığını tek başına kanıtlamaz.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Bir buluntudan dönemin bütün toplumuna ilişkin sınırsız sonuç çıkarmak.

## 6. Araştırmayı kurmak · 15 puan

Önce iddiaların dayandığı kaynakları belirleyip ilgili belgeleri toplamalıdır. Belgelerin tarih, köken ve içerik güvenilirliğini karşılaştırarak çelişkiyi değerlendirmelidir. Dönemin okul açılış kaydı, resmî yazışması veya güvenilir arşiv belgesi kullanılabilir.

### 5 puan · Önce iddiaların dayandığı kaynakları belirleyip ilgili belgeleri toplamalıdır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 5 puan · Belgelerin tarih, köken ve içerik güvenilirliğini karşılaştırarak çelişkiyi değerlendirmelidir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 5 puan · Dönemin okul açılış kaydı, resmî yazışması veya güvenilir arşiv belgesi kullanılabilir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Çelişen tarihlerden daha sık tekrarlananı araştırmadan doğru kabul etmek.

## 7. Yeni belge · 10 puan

Tarihçi belgenin güvenilirliğini kontrol ettikten sonra açıklamasına güvenlik etkenini ekleyebilir veya nedenlerin ağırlığını yeniden değerlendirebilir. Tarihsel bilgi kanıtlara dayalıdır ve yeni güvenilir kanıtlarla geliştirilebilir; değişebilmesi keyfî olduğu anlamına gelmez.

### 5 puan · Tarihçi belgenin güvenilirliğini kontrol ettikten sonra açıklamasına güvenlik etkenini ekleyebilir veya nedenlerin ağırlığını yeniden değerlendirebilir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 5 puan · Tarihsel bilgi kanıtlara dayalıdır ve yeni güvenilir kanıtlarla geliştirilebilir; değişebilmesi keyfî olduğu anlamına gelmez.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Yeni belge gelince önceki bütün bilgilerin değersiz olduğunu sanmak.

Kapsam dayanağı: https://cdn.eba.gov.tr/yardimcikaynaklar/2026/09/KSDT/tarih3.xlsx · 9. SINIF · Senaryo 1